

Kettőscsillagok

1986
június - augusztus

Bagó Balázs (Kalocsa)	3
Berente Béla (Kocsér)	15
Mizser Attila (Budapest)	3
Papp Sándor (Kecskemét)	13
Turóczi Gábor (Monor)	3
Ujvárosy Antal (Aggtelek)	11
Vaskúti György (Vaskút)	81

Rovatunkba összesen 129 beküldött észlelésből és a korábbi megfigyelésekből szép számmal lehetett érdekes kettőst válogatni.

A mostani számtól kezdve az egyéni leírások mellett - ahol szükséges - megjegyzéseket, kiegészítéseket is közlünk, így az észlelések összevetését, értékelését, különböző katalógusadatokat, az észleléskor hasznosítható kisebb információkat stb. is közreadjuk. Remélem, hogy a téma színesebb "előadása" mellett a kettőscsillagészlelés érdekességét is meg tudjuk mutatni.

☛ S 808 Agr (22231-2029)

Kocsis (5L - 27x): egy LM-ben az NGC 7293-mal, attól ÉNY-ra. EL-sal látni a halványabb, jóval eltérő fényű társat PA 95 felé. Fényességkülönbség $1^m,5-2^m,0$, szín fehér. 54x: Hármasknak látszik! A fényesebb tag szorosan, de biztosan bontott, 2^m -val eltérő fényű sárga és narancspiros csillag, PA 175.

Vaskúti (20T - 90x): kissé halvány, standard kettős: $7''$ szögtávolság, PA 155-160. A 8^m -s főcsillag sárgás, a társ $9^m,5$, esetleg 10^m fényes. (A Burnham's Celestial Handbook /BHC/ a fényességekre 8 és 11^m -t ad meg $10^m,5$ -ra kerekített érték/ - mégis érdemes volt a kis Zeiss refraktorral megpróbálni!)

☛ h 5220 Cap (20435-2703)

Kocsis (5L - 27x): talán PA 355-360 felé egy eltérő fényű, nagyon halvány csillag látszik igen bizonytalanul és nehezen, bár nem szorosan.

Vaskúti (20T - 90x): 7^m és 9^m fényes kettős $25''$ szögtávolsággal, PA 350-355 fokkal. (Az ω Cap-tól NY-ra 5^m20^s -ra és $3;2$ -cel É-ra.)

☛ STF 2690 Del /STT 407/ (20288+1105)

Berente (15,6T + Miranda 2x - 174x): nyílt kettős, kissé eltérők, kékesfehér színűek, PA 260. (20C - 300x): szép, nyílt kettős, kissé eltérő fényességgel. A csillagok kékesfehér színűek, PA 265. Rendkívül halvány "C" társ villan be időnként, kissé nagyobb távolságra, mint az A-B, PA 120.

Mizser (24,4T - ?): PA 260, 7^m és $7^m,1$ -s fehér pár kb. $16''$ -re egymástól.

Papp (24,4T - 120x): nyílt, alig eltérő, sárgásfehér pár PA 270. Távoli komponens $9^m,5$, $1;5$ -re, PA 155.

Sipos (20T - 66x): kb. 7^m -s csillagokból álló kettős az adott

nagyítás mellett már széles párként látszik, PA 260.

Vaskúti (20T - 90x): PA 255 fokos 15-20"-es pár, 7^m-7^m/₅ fényességgel. 140x: a keletre lévő halvány kísérő EL-sal is csak sejt-hető. (A BCH szerint a 7^m-s főcsillagtól 16^m/₇-re 7^m/₅ fényes, 23^m/₅-re PA 106 felé 12^m-s társak vannak. Ez utóbbit az öt amatőr közül csak Berentének sikerült látnia. Couteau szerint a B komponens egyre nehezebben bonthatóvá váló kettős; 1975-ben 0^m/₁₅ szögtávolságú volt).

STF 2723 Del (20425+1208)

Bagó (24,4T - 200x): lefűződő korongok, kissé eltérő fényességgel. Sárga főcsillag, PA 130.

Papp (24,4T - 200x): érintkező korongos kép, kissé eltérőek, sárgásfehérek. PA 120-125. "C" komponens kb. 50"-re. PA 35, 12-12^m/₅.

S752 Del (20278+1916)

Papp (24,4T - 120x): túl nyílt többescsillag, a két fényes tag PA 290/110 mentén. A keleti fényes tag mögött PA 80-85, 20"-re 12^m/₈-13^m-s társ, a nyugati előtt 35-40"-re PA 290-295 egy 12^m/₅-s halvány társ. A rendszer előtt ÉNY-ra 8'-re egy aszterizmusszerűség látható É/D irány mentén ívelt háromszög alakban; 9-10^m/₅-11^m-s csillag. (A Coeli Kettőskatalógus Burnham 987 jelzéssel megad egy 11^m/₅ fényességű társat 2^m/₁ távolsággal. Ez kemény feladatnak látszik a méltán elismert 24,4-es kecskeméti tükör számára is!)

γ Dra (17313+5512)

Sipos (20T - 25x): már ezen kis nagyítás mellett is igen tág pár. Az összetevők fényességében eltérést nem észleltem. PA 140/320.
Turóczi (15T - ?): nagy szögtávolságú, egyenlő fényességű, kékesfehér csillagok. PA 110/290. (61^m/₆ és PA 312, 1955-ös mérés szerint.)

A 2184 Her (17253+1630)

Berente (20C - 386x, 630x): a csillag Airy-korongja nem mutat megnyúltságot, mellette szorosan kb. PA 200-ra időnként összeáll egy halványabb társ képe. A látvány bizonytalan!

Vaskúti (20T - 280x): egy-egy pillanatra mintha felvillanna egy fénypont 1,2-1,4"-re PA 240 felé. (Izgalmas pár, amennyiben a BCH szerint PA 20! 1^m/₃, 7^m és 10^m/₅ 1960-ban. Jóllehet a PA növekvőnek van jelezve. Ha nem tévedtem, akkor PA 255 felé 40-50"-re egy 10^m-s csillaggal lehet azonosítani.)

Perry Her (17047+1936)

Berente (20C - 380x): igen szoros, kb. 1^m/₅-es, eltérő fényességű narancssárga csillagokból álló kettős réssel bontva, PA 100.

Papp (20C - 300x): szoros, 1,3-1^m/₅-es erősen eltérő kettős, furcsa "réz"-narancsos színű (kifejezetten "fényes" színérzet) pár. PA 95-100.

■ STF 2114 Oph (16596+0831)

Berente (20C - 300x): eltérő, igen szoros (1,75) kettős, sárgás-fehér csillagokkal. PA 190.

Papp (20C - 300x): szoros, de korongnyi réssel bontott, $6^m,5-7^m,8$ fényes, sárgás-narancs színű kettős. PA 190-195.

Vaskúti (20T - 220x): nagyon szoros pár és nehezen látható, mivel a pontszerű társ pontosan az első diffrakciós gyűrűn ül.

280x: talán valamivel könnyebb, PA 190, 7^m és $8^m,5$ fényes csillagok.

■ χ Peg / 989 / (21424+2525)

Bagó (24,4T - 120x): sárgás főcsillag, igen eltérő, kb. 10^m -s társ. PA 330. 6'-re ÉNY-ra egy halvány pár látható: 9^m és 12^m , PA 0. ÉK-K-re egy kb. 40" oldalhosszúságú háromszög.

Mizser (24,4T - ?): 6 és 12 magnitúdós igen széles, eltérő, PA 290.

Papp (24,4T - 240x): $20''$ -es, erősen eltérő ($6^m-9^m,5$) vajsárga - narancsos pár, PA 320. A főcsillagot 400-szoros nagyítás sem bontja.

Vaskúti (20T - 90x): szép, széles kettős (12-15"), PA 295, 4^m és $8,5-9$ magnitúdó fényességűek.

(A főcsillag 11,5 év keringési idejű ún. rapid binary rendszer. $0^m,2-0^m,3$ -es szögtávolságával sajnos kiesik az általam használt amatőr műszerek hatósugarából.)

■ OEE 222 Peg (21419+0658)

Kocsis (5L - 27x): jól, szélesen bontott, igen könnyű kettős, nem nagyon különböző fényű, kicsit halványabb pár. PA 85.

Vaskúti (20T - 75x): egy 6^m -s csillagtól 28' K és 20' D irányban. $100''$ -es, 8-9 magnitúdó fényes csillagok, PA 260 fokkal.

■ Hh 630 Sge (19372+1627)

Papp (24,4T - 120x): nyílt, de eltérő és nagy színkontrasztú pár: A=arany-sárga, B=zöldeskék, PA 310.

Vaskúti (20T - 90x): igen széles, de gyönyörű színkontrasztú pár: a $6,5$ magnitúdós főcsillag igazi vörös színű, míg a $1^m,5-2^m$ -vel halványabb társ acélkék. PA 300.

(Nem rejthető véka alá a színbecslések "ellentmondása", mely műszer és szubjektív tényezők függvénye. Viszont akár sárga, akár vörös, mindenképp érdemes a felkeresésre kis távcsövekkel is. Szögtávolsága $28^m,4$.)

VASKÚTI GYÖRGY

Wilson 1986i üstökös

Pozíciós adatok (2000.0-es epochára)

nov. 1.	$20^h 0^m,0$	$0^o 7'$	nov. 13.	$19^h 54^m,8$	$-3^o 08'$
4.	$19 58,3$	$-0 44$	16.	$19 54,1$	$-3 53$
7.	$19 56,9$	$-1 34$	19.	$19 53,5$	$-4 36$
10.	$19 55,8$	$-2 22$	22.	$19 53,2$	$-5 17$

Az üstökös fényessége várhatóan $10^m,0$ körüli, lassan fényesedik. A perihéliumátmenet időpontja: 1987.04.22,59 ET (Ephemeris Time)